

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΣΤΡΑΦΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Εισαγωγή

Συστάσεις

- Ποιος είμαι εγώ:
 - Παναγιώτης Τσαπάρης
 - Email: tsap@cs.uoi.gr
 - Γραφείο: Β.3 (προτιμώμενες ώρες: μετά τις 10, πριν τις 7)
 - Web: <http://www.cs.uoi.gr/~tsap>
- Ενδιαφέροντα
 - Web mining, Social networks, User Generated Content
 - Mobile applications, Mining of mobile data.

Συστάσεις

- Συνδιδάσκων:
 - Χρήστος Τζώρτζης
 - Email: tjortjis@cs.uoi.gr
 - Web: <http://www.cs.uoi.gr/~tjortjis/>
- Βοηθοί: Θα οριστούν αργότερα

Συστάσεις

- Ποιοι είστε εσείς:
 - Συμπληρώστε τη φόρμα που κυκλοφορεί.

Γενικές πληροφορίες

- Web: <http://www.cs.uoi.gr/~tsap/teaching/cs-212/>
- Διαλέξεις:
 - Δευτέρα 10-12 π.μ.
 - Πέμπτη 2-4 μ.μ.
- Εργαστήρια:
 - Δευτέρα 12-6 μ.μ.
 - Θα ξεκινήσουν σε μερικές εβδομάδες
- Ώρες γραφείου?
- Παρασκευή: υποψήφια μέρα για αναπλήρωση χαμένων ωρών.

Βαθμολογία

- Η βαθμολογία θα καθορισθεί από τα παρακάτω:
 - Εργαστήρια (E%)
 - Ασκήσεις (A%)
 - Τελική Εξέταση (T%)
- Η συμμετοχή στα **εργαστήρια** είναι **υποχρεωτική** μόνο για τους **πρωτοετείς**.
- Οι **ασκήσεις** είναι **υποχρεωτικές** για **όλους**.

Μάθημα

- Η παρακολούθηση και συμμετοχή είναι απαραίτητες
- Κάνετε ερωτήσεις. Καμία ερώτηση δεν είναι «χαζή».
- Κάτι που ξέρει πολύς κόσμος αν δεν το έχετε διδαχτεί δεν είναι απαραίτητο να το ξέρετε. Ρωτήστε να το εξηγήσουμε.
- Αν κάτι είναι δυσνόητο ζητήστε να το επαναλάβουμε ή να δώσουμε παραδείγματα.
- Χρησιμοποιείτε τα εργαστήρια για να καταλάβετε καλύτερα.
- Σεβαστείτε τους συμφοιτητές σας και τους διδάσκοντες, μην κάνετε φασαρία.

Στόχοι του μαθήματος

- Να μάθετε τις βασικές αρχές και τεχνικές του αντικειμενοστραφούς προγραμματισμού (object oriented programming)
- Να εξασκηθείτε στην πράξη με την γλώσσα προγραμματισμού Java
- Να κάνετε τα πρώτα σας «μεγάλα» προγράμματα

Ύλη που θα καλύψουμε

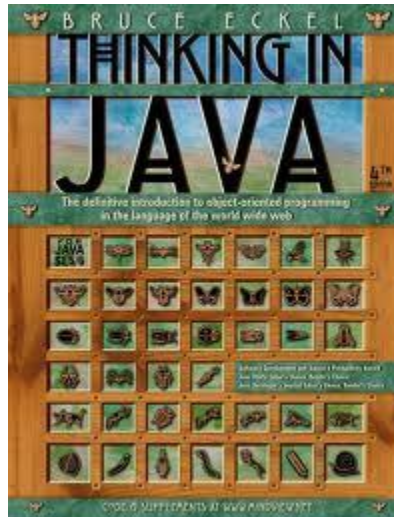
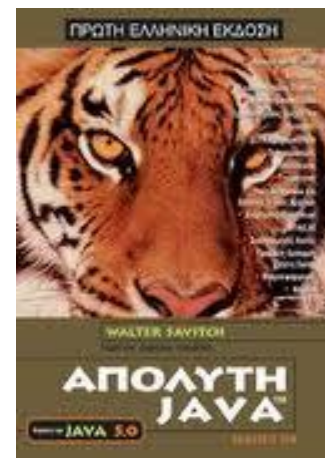
- Αρχές αντικειμενοστραφούς προγραμματισμού
 - Κλάσεις και αντικείμενα
 - Ενθυλάκωση και απόκρυψη
 - Πολυμορφισμός και Κληρονομικότητα
 - Αφηρημένες κλάσεις, Διεπαφές (Interfaces)
 - Γενικευμένες κλάσεις, συλλογές
- Εισαγωγή στη Java
 - Βασικό συντακτικό και δομή προγράμματος
 - Είσοδος, έξοδος δεδομένων
 - Εξαιρέσεις
 - Γραφικά/Μικροεφαρμογές

Βιβλιογραφία -Εύδοξος

- Απόλυτη Java (περιέχει CD), Savitch Walter
[Λεπτομέρειες](#)
- JAVA ΜΕ UML: ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΣΤΡΕΦΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ELSE LERVIK, VEGARD B. HAVDAL [Λεπτομέρειες](#)
- ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΕ JAVA: ΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ, ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ, ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΣΤΡΕΦΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, BARBARA LISKOV, JOHN GUTTAG [Λεπτομέρειες](#)

Βιβλιογραφία

Το κύριο βιβλίο του μαθήματος θα είναιΚυριο βιβλίο:
Απολυτη Java, Walter Savitch

Δωρεάν online βιβλίο: Thinking In Java, Bruce Eckel
<http://www.mindview.net/Books/TIJ/>

Επίσης οι **διαφάνειες** του μαθήματος θα μπαίνουν στη σελίδα του μαθήματος

Βιβλιογραφία

- **Java Docs**: Online documentation της Oracle για τη γλώσσα Java
 - Λεπτομερής περιγραφή για κάθε κλάση και κάθε μέθοδο
- Το Web: Για κάθε προγραμματιστική (ή άλλη) ερώτηση που έχετε μπορείτε να βρείτε απαντήσεις online.
- Βοηθάει για να εξοικειωθείτε και με την αγγλική ορολογία, θα την χρησιμοποιούμε κατά καιρούς και στο μάθημα.

ΓΛΩΣΣΕΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Ευχαριστίες στον καθηγητή Βασίλη Χριστοφίδη για το υλικό για τις περισσότερες από τις επόμενες διαφάνειες

Λίγο Ιστορία

- Οι πρώτες γλώσσες προγραμματισμού δεν ήταν για υπολογιστές
 - Αυτόματη δημιουργία πρωτοτύπων για ραπτομηχανές
 - Μουσικά κουτιά ή ρολά για πιάνο
 - Η αφαιρετική μηχανή του Turing

Γλώσσες προγραμματισμού

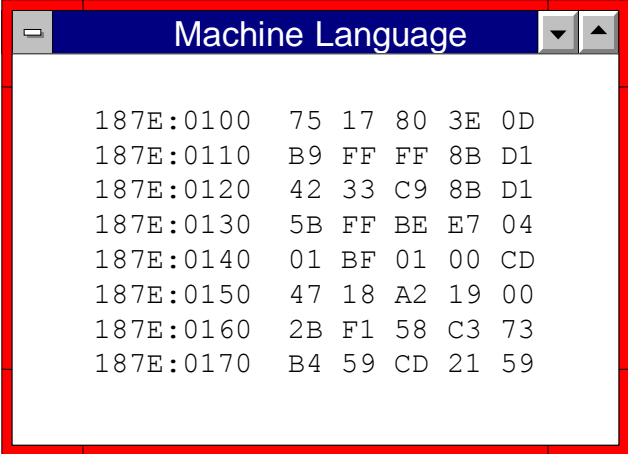
- **Πρώτη γενιά:** Γλώσσες μηχανής

Ο προγραμματιστής μετατρέπει το πρόβλημα του σε ένα πρόγραμμα

- Π.χ. πώς να υπολογίσω το μέγιστο κοινό διαιρέτη δύο αριθμών

Και γράφει **ακριβώς** τις εντολές που θα πρέπει να εκτελέσει ο υπολογιστής

- Θα πρέπει να ξέρει ακριβώς την δυαδική αναπαράσταση των εντολών.


```
Machine Language
187E:0100  75 17 80 3E 0D
187E:0110  B9 FF FF 8B D1
187E:0120  42 33 C9 8B D1
187E:0130  5B FF BE E7 04
187E:0140  01 BF 01 00 CD
187E:0150  47 18 A2 19 00
187E:0160  2B F1 58 C3 73
187E:0170  B4 59 CD 21 59
```

Program entered and executed as machine language

Πέντε γενεές γλωσσών προγραμματισμού

- Πρώτη γενιά: Γλώσσες μηχανής
- Δεύτερη γενιά: Assembly

The ASSEMBLER converts instructions to op-codes:
What is the instruction to load from memory?
Where is purchase price stored?
What is the instruction to multiply?
What do I multiply by?
What is the instruction to add from memory?
What is the instruction to store back into memory?

Ο προγραμματιστής δεν χρειάζεται να ξέρει ακριβώς την δυαδική αναπαράσταση των εντολών.

- Χρησιμοποιεί πιο κατανοητούς μνημονικούς κανόνες.
- Ο Assembler μετατρέπει τα σύμβολα σε γλώσσα μηχανής.
- Οι γλώσσες εξαρτώνται από το hardware

```
Assembly Language
POP  SI
MOV  AX, [BX+03]
SUB  AX, SI
MOV  WORD PTR [TOT_AMT], E0D7
MOV  WORD PTR [CUR_AMT], E1DB
ADD  [TOT_AMT], AX
```

Translate into machine operation codes (op-codes)

```
Machine Language
187E:0100  75 17 80 3E 0D
187E:0110  B9 FF FF 8B D1
187E:0120  42 33 C9 8B D1
187E:0130  5B FF BE E7 04
187E:0140  01 BF 01 00 CD
187E:0150  47 18 A2 19 00
187E:0160  2B F1 58 C3 73
187E:0170  B4 59 CD 21 59
```

Program executed as machine language

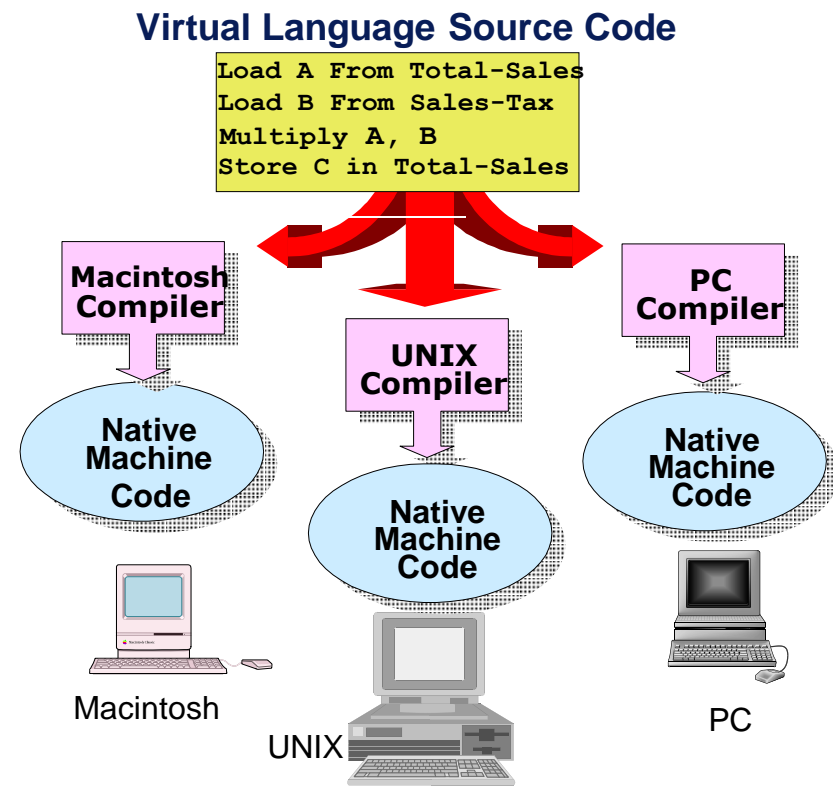
Πέντε γενεές γλωσσών προγραμματισμού

- **Πρώτη γενιά:** Γλώσσες μηχανής
- **Δεύτερη γενιά:** Assembly
- **Τρίτη γενιά:** Υψηλού επιπέδου (high-level) γλώσσες

Ο προγραμματιστής δίνει εντολές στον υπολογιστή σε μια κατανοητή και καλά δομημένη **γλώσσα (source code)**

Ο **compiler** τις μετατρέπει σε **ενδιάμεσο κώδικα (object code)**

Ο ενδιάμεσος κώδικας μετατρέπεται σε **γλώσσα μηχανής (machine code)**

Πέντε γενεές γλωσσών προγραμματισμού

- Πρώτη γενιά: Γλώσσες μηχανής
- Δεύτερη γενιά: Assembly
- Τρίτη γενιά: Υψηλού επιπέδου (high-level) γλώσσες

The **COMPILER** translates:
Load the purchase price
Multiply it by the sales tax
Add the purchase price to the result
Store the result in total price

```
High-Level Language
```

```
-  
salesTax = purchasePric * TAX_RATE;  
totalSales = purchasePrice + salesTax;
```

Translate into the instruction set

```
Assembly Language
```

```
POP SI  
MOV AX, [BX+03]  
SUB AX, SI  
MOV WORD PTR [TOT_AMT], E0D7  
MOV WORD PTR [CUR_AMT], E1DE  
ADD [TOT_AMT], AX
```

Translate into machine operation codes (op-codes)

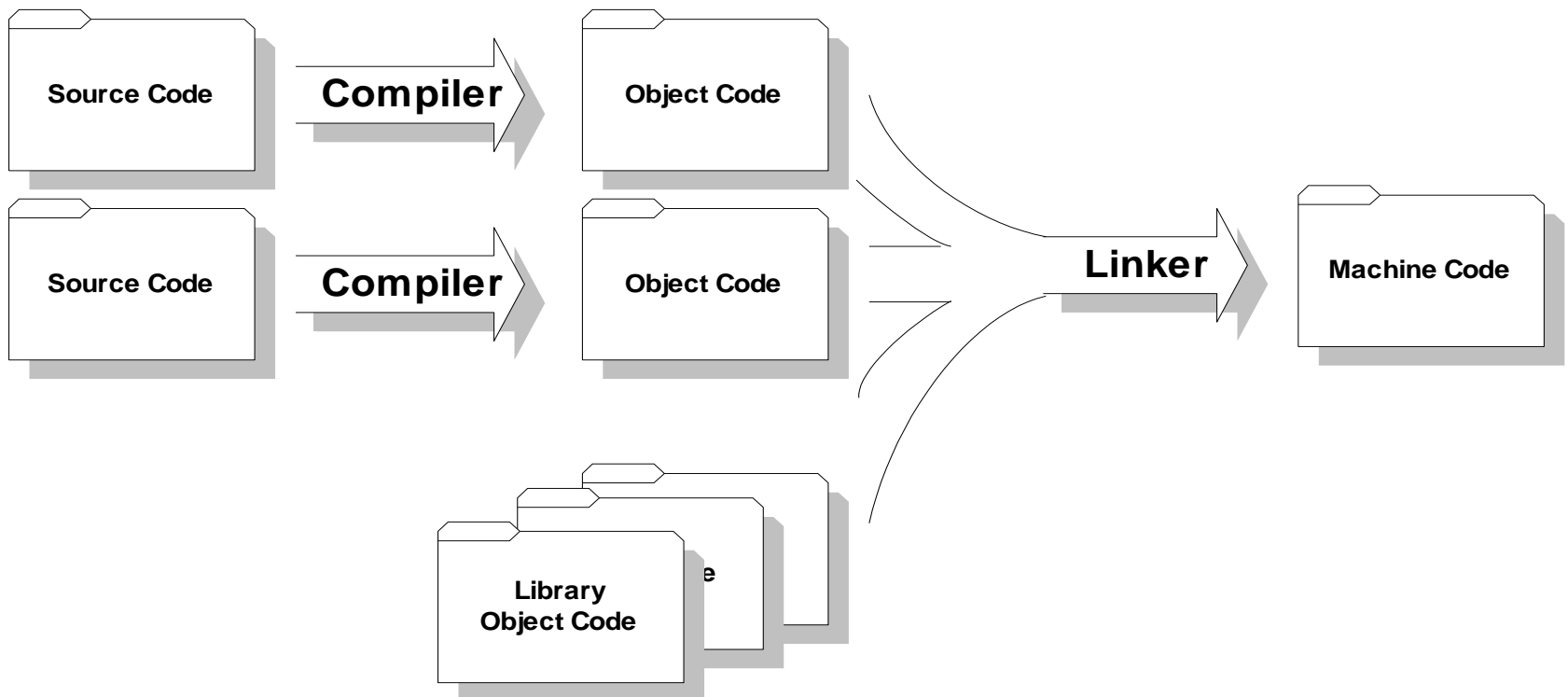
```
Machine Language
```

```
1  
87E:0100 75 17 80 3E 0D  
87E:0110 B9 FF FF 8B D1  
87E:0120 42 33 C9 8B D1  
87E:0130 5B FF BE E7 04  
87E:0140 01 BF 01 00 CD  
87E:0150 47 18 A2 19 00  
87E:0160 2B F1 58 C3 73  
87E:0170 B4 59 CD 21 59
```

Program executed as machine language

Πέντε γενεές γλωσσών προγραμματισμού

- **Πρώτη γενιά:** Γλώσσες μηχανής
- **Δεύτερη γενιά:** Assembly
- **Τρίτη γενιά:** Υψηλού επιπέδου (high-level) γλώσσες

Πέντε γενεές γλωσσών προγραμματισμού

- **Πρώτη γενιά:** Γλώσσες μηχανής
 - **Δεύτερη γενιά:** Assembly
 - **Τρίτη γενιά:** Υψηλού επιπέδου (high-level) γλώσσες
 - **Τέταρτη γενιά:** Εξειδικευμένες γλώσσες
 - **Πέμπτη γενιά:** «Φυσικές» γλώσσες.
-
- Κάθε γενιά προσθέτει ένα επίπεδο **αφαίρεσης**.

Προγραμματιστικά Παραδείγματα (paradigms)

- Προγραμματισμός των πρώτων ημερών.

Spaghetti code

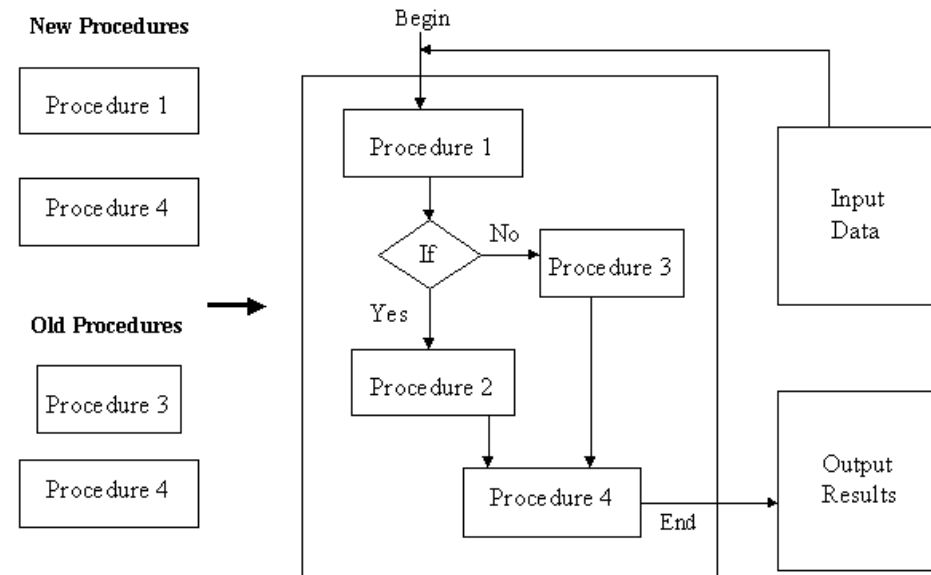
Δύσκολο να διαβαστεί και να κατανοηθεί η ροή του

```
100 GOTO 500
110 PRINT I;
120 GOTO 400
150 PRINT I * 12;
160 GOTO 450
200 PRINT " = ";
210 GOTO 150
300 PRINT " 12 ";
310 GOTO 200
400 PRINT " * ";
410 GOTO 300
450 I = I + 1
460 IF I > 12 THEN STOP
460 GOTO 110
500 PRINT "The Twelves Table"
510 I = 1
520 GOTO 110
```

A diagram illustrating spaghetti code flow. It shows a list of code lines on the right, each with a line number. On the left, several curved arrows represent jumps between these lines. The arrows show a complex, non-linear path: from line 100 to 500, 110 to 150, 120 to 400, 150 to 210, 160 to 450, 200 to 310, 210 to 150, 300 to 410, 310 to 200, 400 to 300, 410 to 300, 450 to 460, 460 to 110, 500 to 510, and 520 to 110. This tangled web of arrows makes the flow of the program difficult to follow.

Δομημένος Προγραμματισμός

- Τέσσερις προγραμματιστικές **δομές**
 - **Sequence** – ακολουθιακές εντολές
 - **Selection** – επιλογή με if-then-else
 - **Iteration** – δημιουργία βρόγχων
 - **Recursion** - αναδρομή
- Ο κώδικας σπάει σε λογικά **blocks** που έχουν **ένα σημείο εισόδου** και **εξόδου**.
 - Κατάργηση της **GOTO** εντολής.
- Οργάνωση του κώδικα σε **διαδικασίες (procedures)**

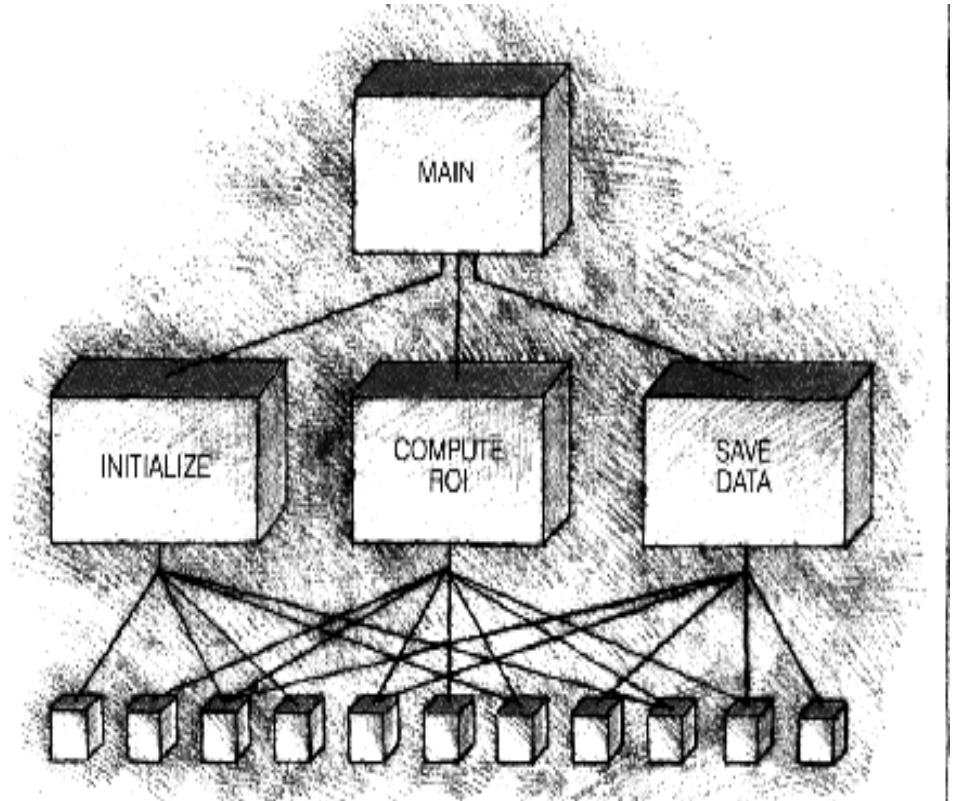

Διαδικασιακός Προγραμματισμός

- Το πρόγραμμα μας σπάει σε πολλαπλές **διαδικασίες**.
 - Κάθε διαδικασία λύνει ένα υπο-πρόβλημα και αποτελεί μια λογική μονάδα (**module**)
 - Μια διαδικασία μπορούμε να την επαναχρησιμοποιήσουμε σε διαφορετικά δεδομένα.
- Το πρόγραμμα μας είναι **τμηματοποιημένο** (**modular**)

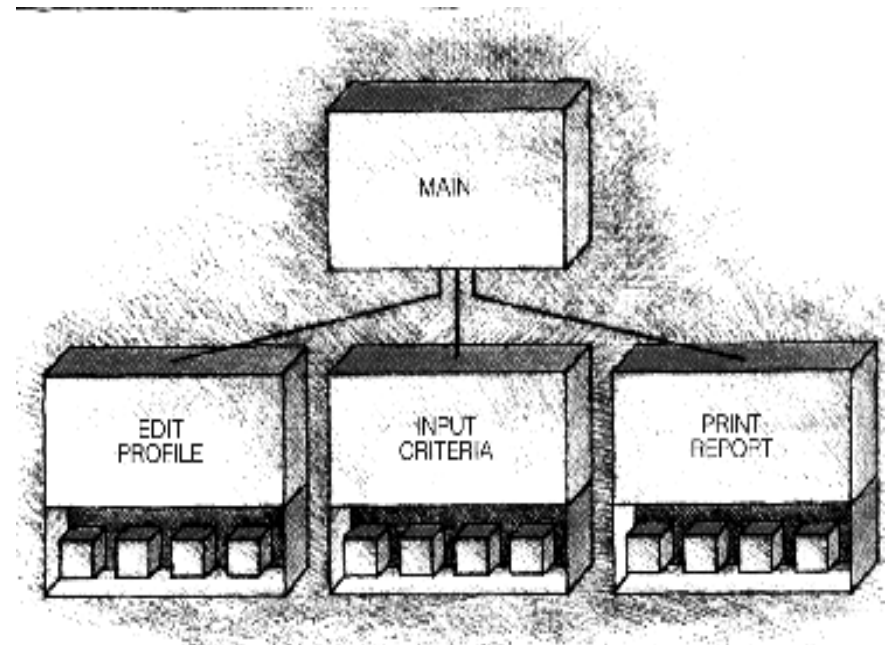
Κοινά Δεδομένα

- Ο διαδικασιακός προγραμματισμός τμηματοποιεί τον κώδικα αλλά **όχι** απαραίτητα **τα δεδομένα**
- Π.χ., με τη χρήση καθολικών μεταβλητών (global variables) όλες οι διαδικασίες μπορεί να χρησιμοποιούν τα ίδια δεδομένα και άρα να εξαρτώνται μεταξύ τους.
- Πρέπει να **αποφεύγουμε** τη **χρήση καθολικών μεταβλητών!**

Απόκρυψη δεδομένων

- Με τη δημιουργία **τοπικών μεταβλητών** μέσα στις διαδικασίες αποφεύγουμε την ύπαρξη κοινών δεδομένων
- Ο κώδικας γίνεται πιο εύκολο να σχεδιαστεί, να γραφτεί και να συντηρηθεί
- Η επικοινωνία μεταξύ των διαδικασιών γίνεται με **ορίσματα**.
- **Τμηματοποιημένος προγραμματισμός** (modular programming)

Περιορισμοί του διαδικασιακού προγραμματισμού

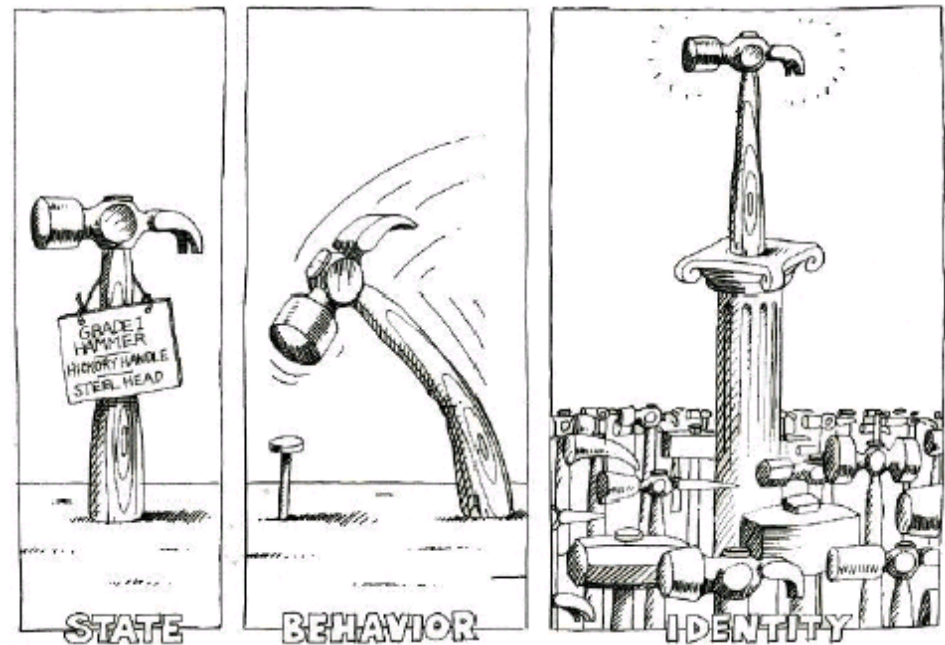
- Ο διαδικασιακός προγραμματισμός δουλεύει OK για μικρά προγράμματα, αλλά για μεγάλα συστήματα είναι δύσκολο να **σχεδιάσουμε**, να **υλοποιήσουμε** και να **συντηρήσουμε** τον κώδικα.
 - Δεν είναι εύκολο να προσαρμοστούμε σε αλλαγές, και δεν μπορούμε να προβλέψουμε όλες τις ανάγκες που θα έχουμε
- Π.χ., το πανεπιστήμιο έχει ένα σύστημα για να κρατάει πληροφορίες για φοιτητές και καθηγητές
 - Υπάρχει μια διαδικασία **print** που τυπώνει στοιχεία και βαθμούς φοιτητών
 - Προκύπτει ανάγκη για μια διαδικασία που να τυπώνει τα μαθήματα των καθηγητών
 - Χρειαζόμαστε μια **print2**

Αντικειμενοστραφής προγραμματισμός

- Τα προβλήματα αυτά προσπαθεί να αντιμετωπίσει ο αντικειμενοστραφής προγραμματισμός (object-oriented programming)
 - OOP βάζει **μαζί** τα **δεδομένα** και τις **διαδικασίες** (**μεθόδους**) σχετικές με τα δεδομένα
 - Π.χ., ο κάθε φοιτητής ή καθηγητής έρχεται με μια δικιά του διαδικασία print
- Αυτό επιτυγχάνεται με **αντικείμενα** και **κλάσεις**

Αντικείμενο

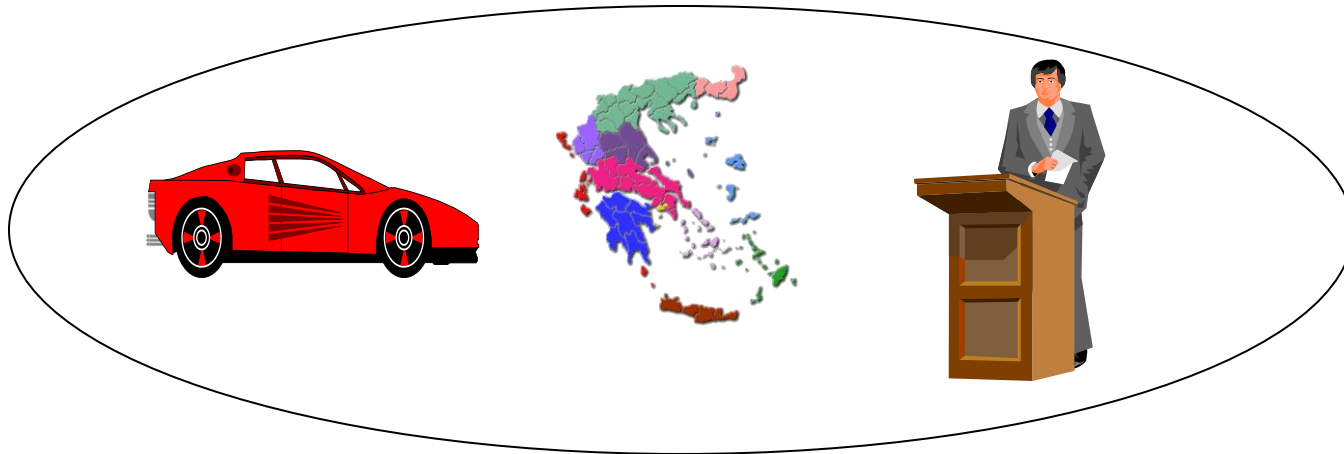
- Ένα αντικείμενο στον κώδικα αναπαριστά μια μονάδα/οντότητα/έννοια η οποία έχει:
 - Μια **κατάσταση**, η οποία ορίζεται από ορισμένα **χαρακτηριστικά**
 - Μια **συμπεριφορά**, η οποία ορίζεται από ορισμένες **ενέργειες** που μπορεί να εκτελέσει το αντικείμενο
 - Μια **ταυτότητα** που το ξεχωρίζει από τα υπόλοιπα.

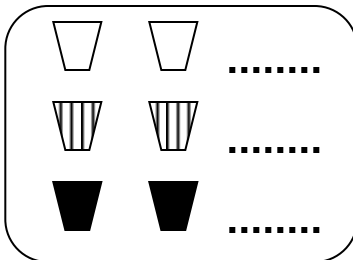
Παραδείγματα: ένας άνθρωπος, ένα πράγμα, ένα μέρος, μια υπηρεσία

Διαδικασιακή αναπαράσταση

Real world entities

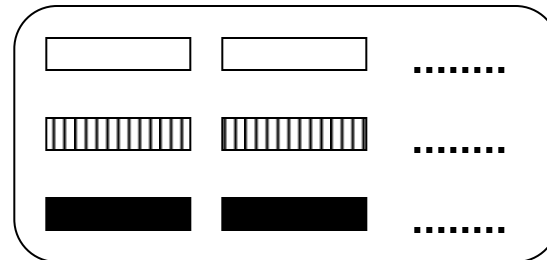

data

+

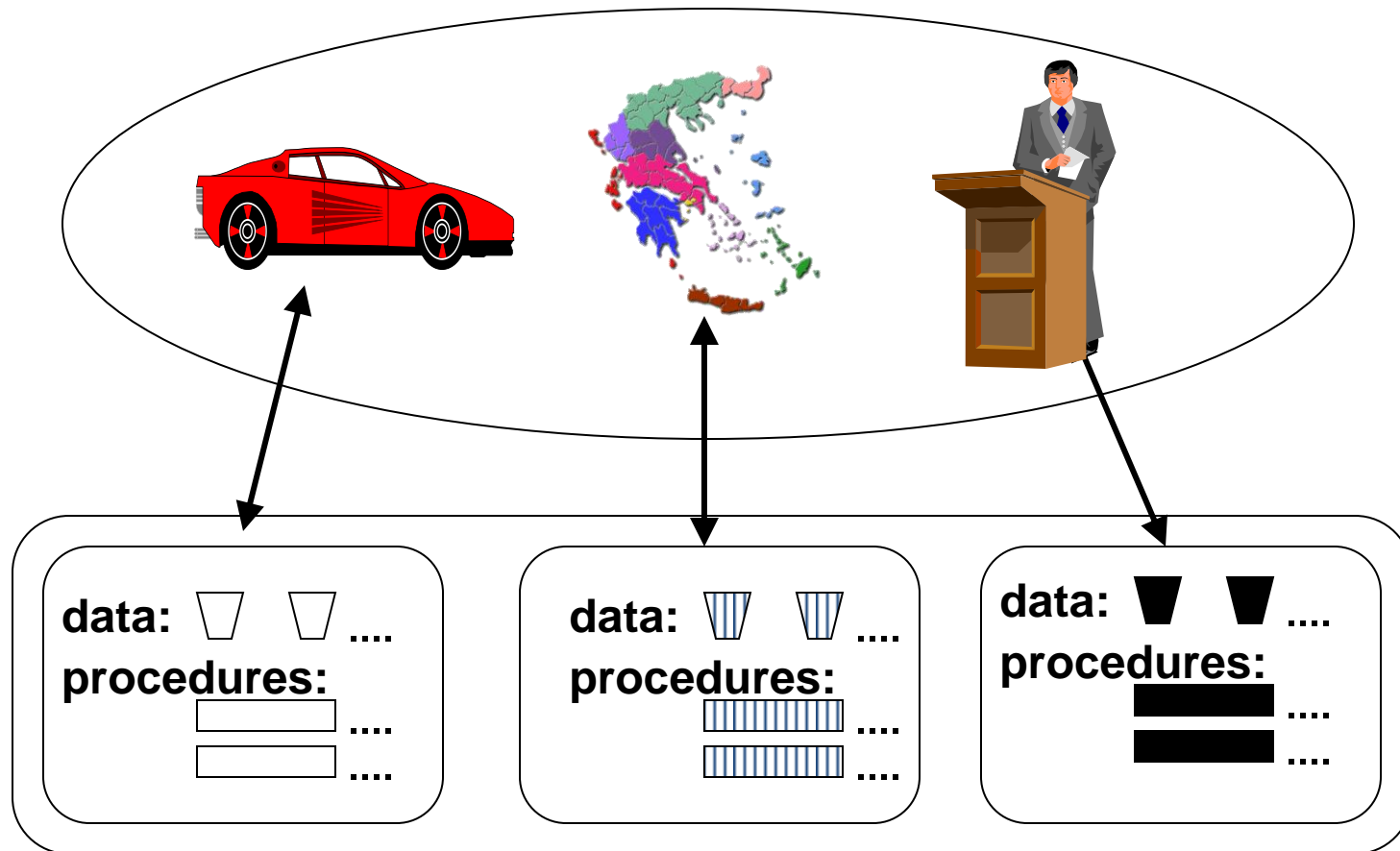
procedures

Software Representation

Αντικειμενοστραφής αναπαράσταση

Real world entities

Software Representation

Παράδειγμα

Φοιτητής Χ:

Γιωργος
10,8

print1

Καθηγητής Υ:

Κώστας
212,059

print2

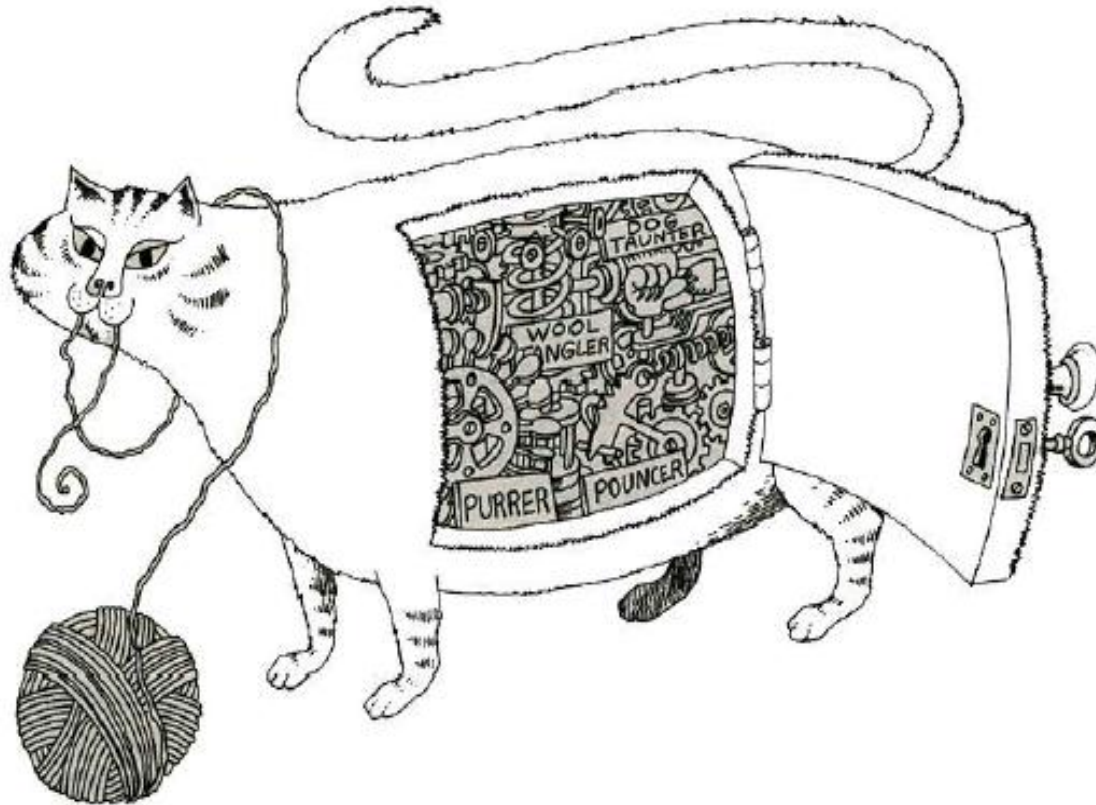
Φοιτητής Χ:

Γιωργος
10,8
print

Καθηγητής Υ:

Κώστας
212,059
print

Ενθυλάκωση

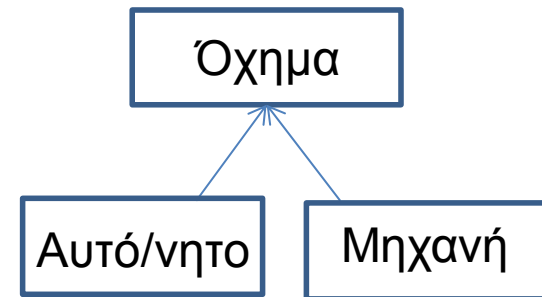
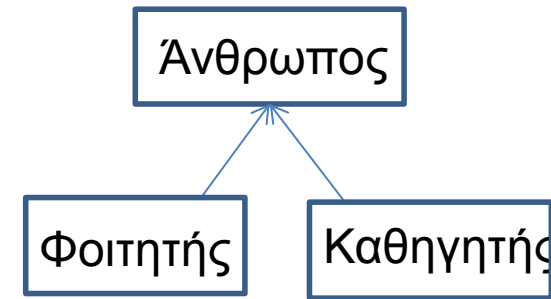
- Η στεγανοποίηση της κατάστασης και της συμπεριφοράς ώστε οι λεπτομέρειες της υλοποίησης να είναι κρυμμένες από το χρήστη του αντικειμένου.

Κλάσεις

- **Κλάση**: Μια αφηρημένη περιγραφή αντικειμένων με κοινά χαρακτηριστικά και κοινή συμπεριφορά
 - Ένα καλούπι που παράγει αντικείμενα
 - Ένα αντικείμενο είναι ένα **στιγμιότυπο** μίας κλάσης.
- Π.χ., η κλάση **φοιτητής** έχει τα γενικά χαρακτηριστικά (όνομα, βαθμοί) και τη συμπεριφορά `print`
 - Ο φοιτητής X είναι ένα **αντικείμενο** της **κλάσης** φοιτητής
- Η **κλάση** **Car** έχει τα χαρακτηριστικά (**brand, color**) και τη συμπεριφορά (**drive, stop**)
 - Το αυτοκίνητο **INI2013** είναι ένα **αντικείμενο** της κλάσης **Car** με κατάσταση τα χαρακτηριστικά (**BMW, red**)

Κληρονομικότητα

- Οι κλάσεις μας επιτρέπουν να ορίσουμε μια **ιεραρχία**
 - Π.χ., και ο **Φοιτητής** και ο **Καθηγητής** ανήκουν στην κλάση **Άνθρωπος**.
 - Η κλάση **Αυτοκίνητο** ανήκει στην κλάση **Όχημα** η οποία περιέχει και την κλάση **Μοτοσυκλέτα**
- Οι κλάσεις πιο ψηλά στην ιεραρχία **κληρονομούν** χαρακτηριστικά και συμπεριφορά στις κατώτερες κλάσεις
 - Όλοι οι άνθρωποι έχουν **όνομα**
 - Όλα τα οχήματα έχουν μέθοδο **drive**, **stop**.

Πολυμορφισμός

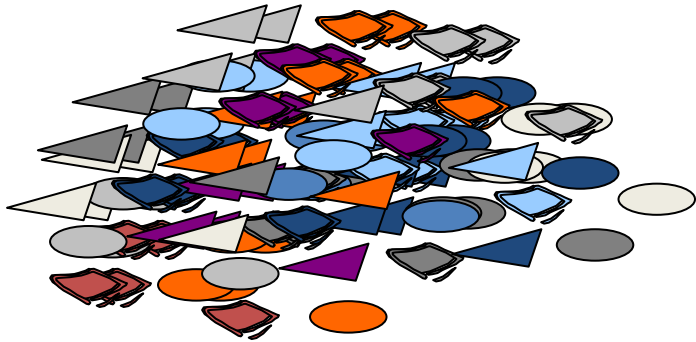
- Κλάσεις με κοινό πρόγονο έχουν κοινά χαρακτηριστικά, αλλά έχουν και διαφορές
 - Π.χ., είναι διαφορετικό το **παρκάρισμα** για ένα αυτοκίνητο και μια μηχανή
- Ο **πολυμορφισμός** μας επιτρέπει να δώσουμε μια **κοινή** συμπεριφορά σε κάθε κλάση (μια μέθοδο **park**), η οποία όμως **υλοποιείται διαφορετικά** για αντικείμενα διαφορετικών κλάσεων.
- Μπορούμε επίσης να ορίσουμε **αφηρημένες κλάσεις**, όπου απλά προσδιορίζουμε μια συμπεριφορά και αυτή υλοποιείται σε παραγόμενες κλάσεις διαφορετικά ανάλογα με τις ανάγκες μας

Αφηρημένοι Τύποι Δεδομένων

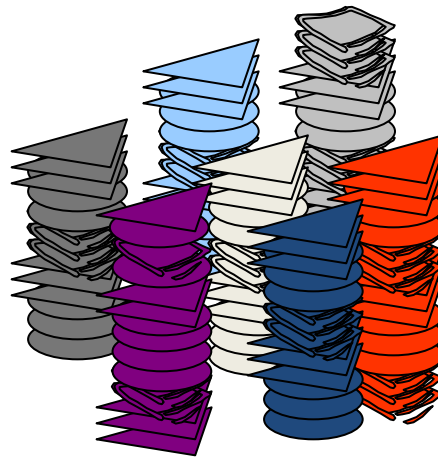
- Χρησιμοποιώντας τις κλάσεις μπορούμε να ορίσουμε τους δικούς μας **τύπους δεδομένων**
 - Έτσι μπορούμε να φτιάξουμε αντικείμενα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και συμπεριφορά.
- Χρησιμοποιώντας την κληρονομικότητα και τον πολυμορφισμό, μπορούμε να επαναχρησιμοποιήσουμε υπάρχοντα χαρακτηριστικά και μεθόδους.

Η εξέλιξη του αντικειμενοστραφούς προγραμματισμού

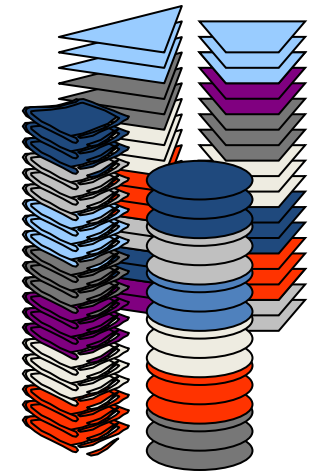
Programming 	<i>sequencing of instructions for the computer</i>
Procedural Programming 	<i>functional decomposition: functions are building blocks, data is global.</i>
Modular Programming 	<i>data organized into modules for functions which operate on them</i>
Object-Based Programming 	<i>models of objects which encapsulate data and functions together: abstraction and info hiding</i>
Object-Oriented Programming	<i>modeling of objects also support of inheritance and polymorphism.</i>

1st Generation
Spaghetti-Code

2nd & 3rd Generation :
functional decomposition

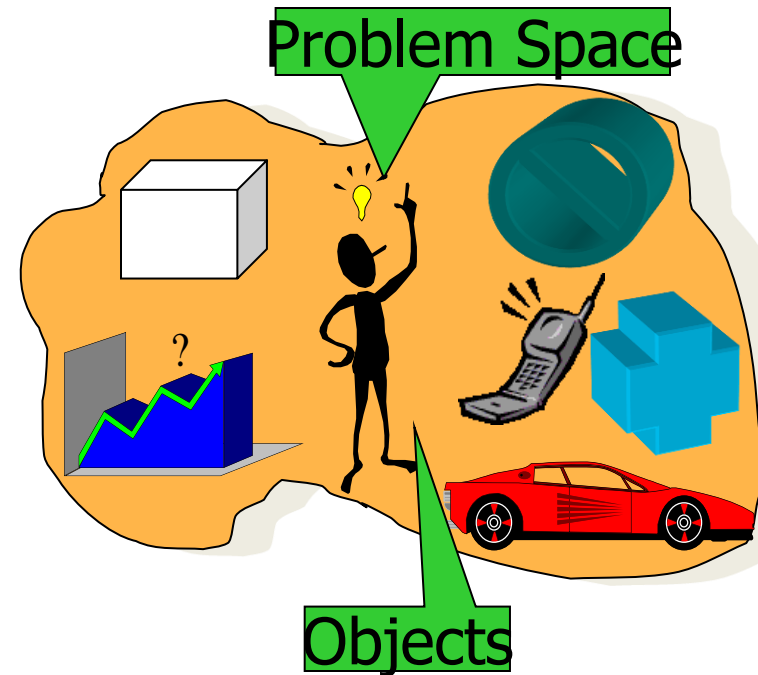

4th Generation
object decomposition

Software =
Data (Shapes)
+
Functions (Colors)

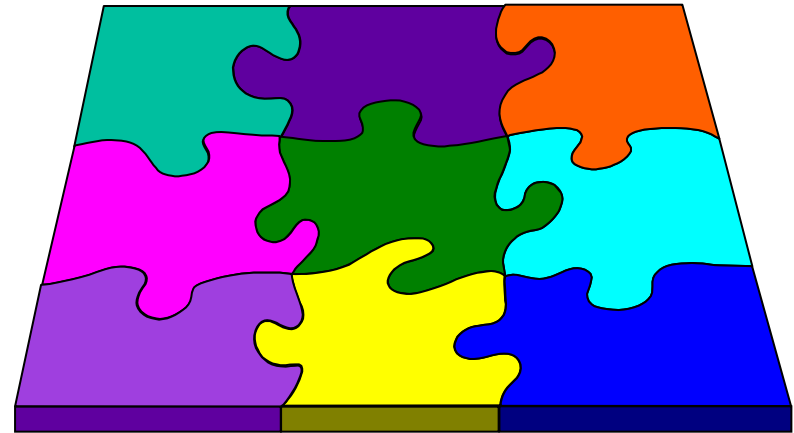
Διαδικασιακός vs. Αντικειμενοστραφής Προγραμματισμός

- Διαδικασιακός: Έμφαση στις διαδικασίες
 - Οι δομές που δημιουργούμε είναι για να ταιριάζουν με τις διαδικασίες.
 - Οι διαδικασίες προκύπτουν από το χώρο των λύσεων.
- Αντικειμενοστραφής: Έμφαση στα αντικείμενα
 - Τα αντικείμενα δημιουργούνται από το χώρο του προβλήματος
 - Λειτουργούν ακόμη και αν αλλάξει το πρόβλημα μας

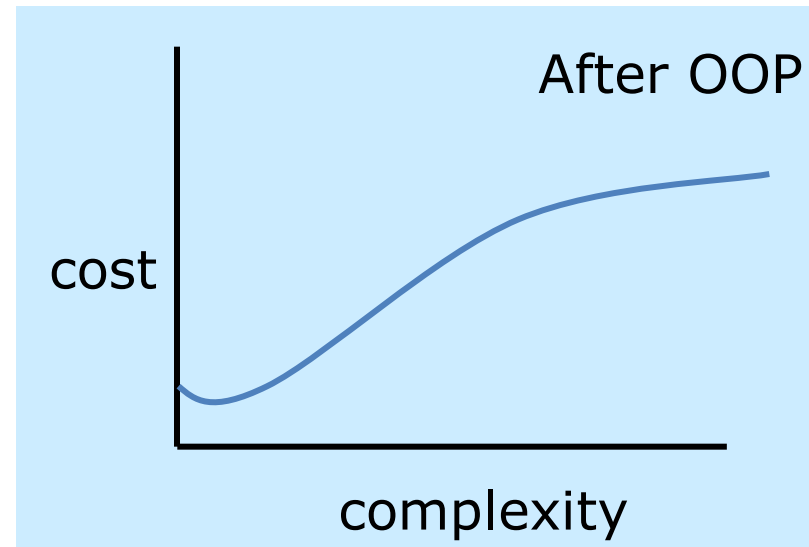
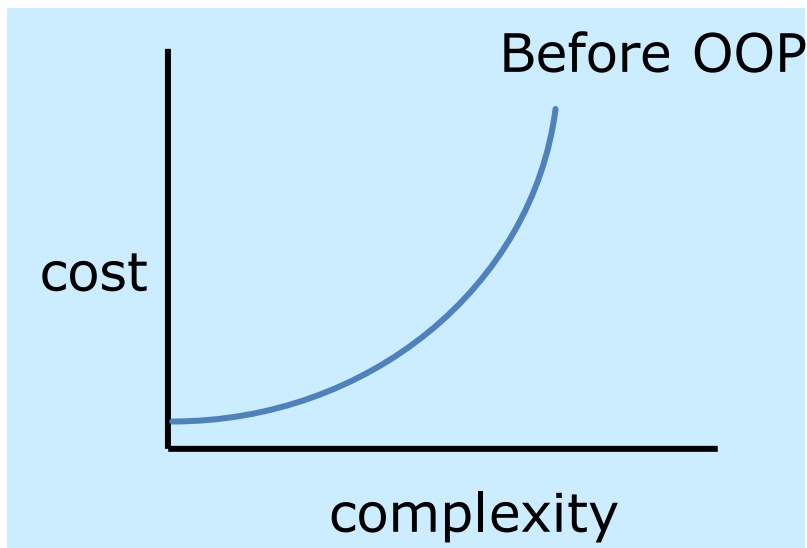

Πλεονεκτήματα αντικειμενοστραφούς προγραμματισμού

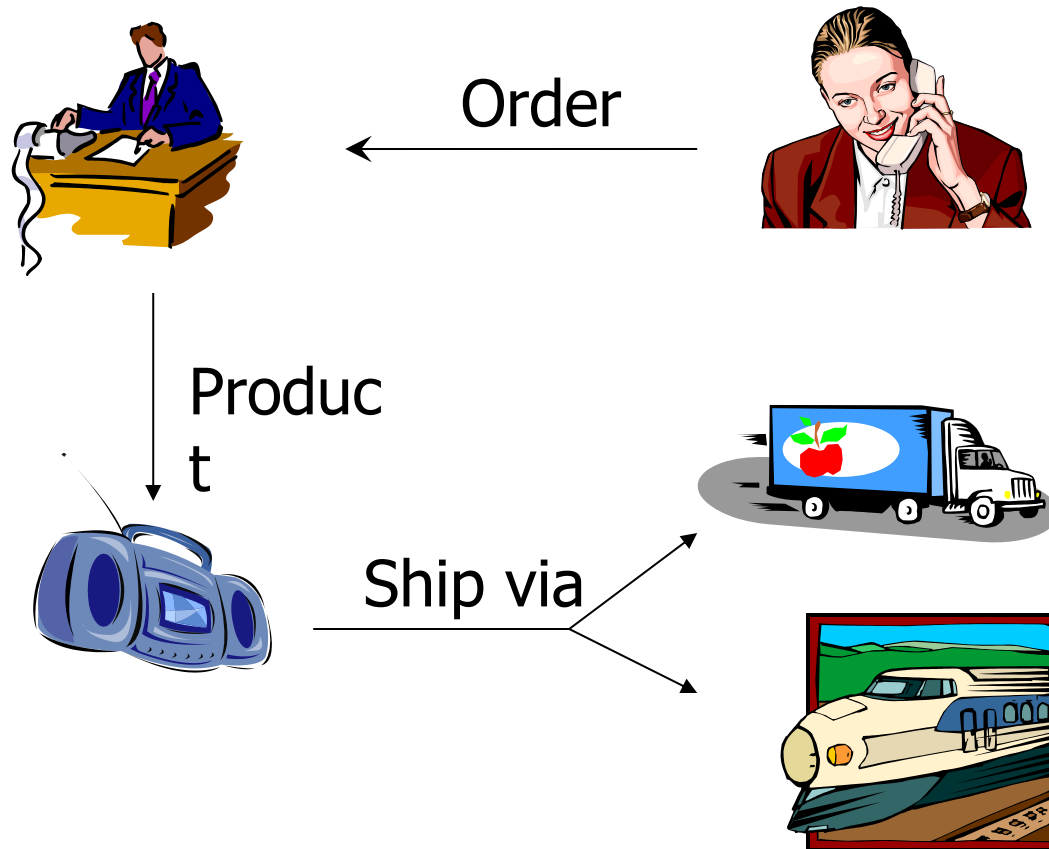
- Επειδή προσπαθεί να μοντελοποιήσει τον πραγματικό κόσμο, ο OOP κώδικας είναι πιο κατανοητός.
- Τα δομικά κομμάτια που δημιουργεί είναι πιο εύκολο να επαναχρησιμοποιηθούν και να συνδυαστούν
- Ο κώδικας είναι πιο εύκολο να συντηρηθεί λόγω της ενθυλάκωσης

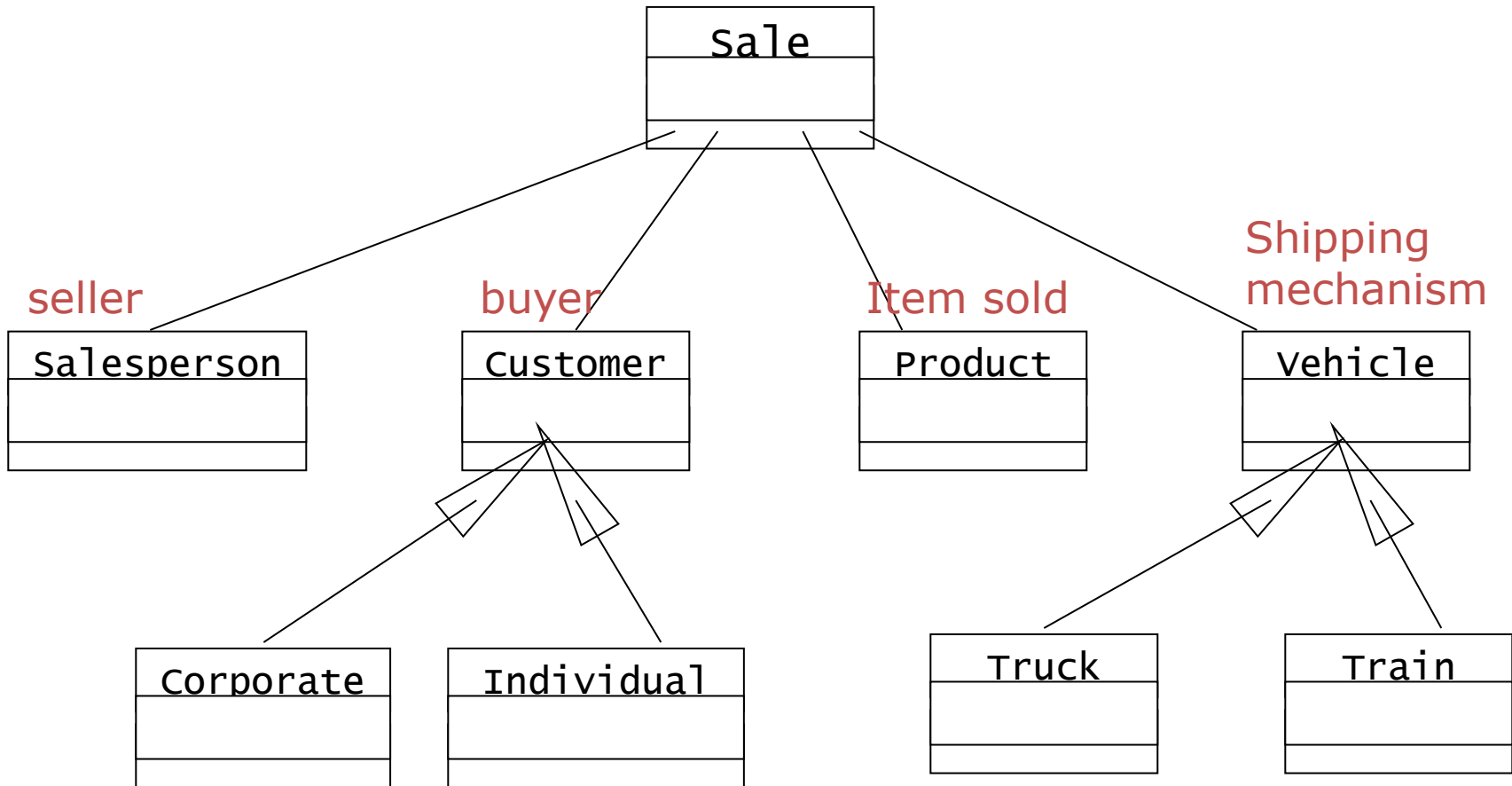
Παραγωγικότητα

Παράδειγμα: Πωλήσεις

Διάγραμμα κλάσεων

Αλλαγή των απαιτήσεων

Προσθήκη
αεροπορικής
μεταφοράς

